

Oslobođenje: Intervju sa visokim predstavnikom Valentinom Inzkom

Oslobođenje: Gospodine Inzko, kako Vi vidite zbivanja oko pritvora Nasera Orića u Švicarskoj?

Valentin Inzko: Ne mogu vam reći u kom pravcu će se situacija dalje razvijati nakon odluke o izručenju. Nije na meni, niti na bilo kome drugom, da komentiram odluke švicarskog pravosuđa, koje bez sumnje pristupa ovom pravnom postupku na nepristrasan, korektan i nezavisan način.

Oslobođenje: Predsjednik RS Milorad Dodik je ponovo najavio mogućnost referenduma koji bi se ticao pravosudnih institucija na državnom nivou?

Valentin Inzko: Pravosudnim institucijama mora biti omogućen nezavisan rad. Nezavisno pravosuđe je temelj svakog demokratskog društva i svi ga moraju poštovati. U potpunosti podržavam institucije uspostavljene radi provedbe ustavnih obaveza države u domenu pravosuđa. Također je važno da ove institucije svoje obaveze ispunjavaju pravovremeno i profesionalno.

Institucije su uspostavljene u skladu sa Ustavom kako bi obavljale ustavom propisane obaveze države u domenu pravosuđa. Ustavni sud je to potvrdio u više konačnih i obavezujućih odluka. Ustavna je obaveza entiteta da poštuju ustavne nadležnosti državnog nivoa i provode odluke institucija BiH.

Oslobođenje: Nakon odluke švicarskih organa da Orića izruče BiH, i Organizacioni odbor više nema problem da komemoracija i ukop u Potočarima budu održani.

Valentin Inzko: Bez obzira na odluku švicarskih institucija o izručenju Nasera Orića, nisam ni sumnjao u održavanje komemoracije i ukopa. Vjerujem da je ovo prava odluka, posebno

na dvadesetu godišnjicu genocida počinjenog u Srebrenici. Nemam nikakve sumnje da je prioritet porodica da se ukop obavi 11. jula. Odavanje poštovanja mrtvima i njihov dostojanstven ukop moraju biti prioritet, i ne bi se smjeli dovoditi u pitanje.

Oslobođenje: Dakle, vjerujete da više neće biti problema i da će se komemoracija održati 11. jula?

Valentin Inzko: Da, apsolutno! Za svijet, 11. juli mora biti datum od globalnog značaja, koji niko ne može poricati. Kao što se dan oslobođenja Auschwitza, 27. Januar, ne može poricati niti odlagati, ili 9. maj, završetak Drugog svjetskog rata. 11. juli u Srebrenici treba da bude iznad politike – dan kada svi trebamo da se poklonimo i sjetimo se nevinih žrtava u Srebrenici i cijeloj zemlji. Jedanaesti juli je dan kada se iznova moramo obavezati da nikada nećemo dopustiti da se ovakvi zločini ponove u budućnosti.

Oslobođenje: Očekujete li premijera Srbije Aleksandra Vučića?

Valentin Inzko: Ja vjerujem da treba doći. On je čovjek koji je eksplicitno stavio do znanja da moramo okrenuti novi list u izgradnji bolje budućnosti za region i njegove građane. Za ovo su potrebna djela kao i riječi.

Svakako, ako ništa drugo, onda zbog samog srpskog naroda da koristi Srebrenicu za liječenje svoje duše, kao što mi to radimo u Austriji sa koncentracionim logorom Mauthausen. Ili Nijemci, koji su prošli kroz katarzu, a sada su jedno od najjačih društava u Evropi. U Srebrenici možemo zajedno liječiti rane naših duša. Srbi, Bošnjaci, ali i Evropljani, koji u ovom slučaju snose dio krivnje, krivnje dopuštanja.

Oslobođenje: Ovih dana pojedini dužnosnici iz Banje Luke, ministrica za obrazovanje u Vladi RS-a i predsjednik RS-a Dodik, tvrde da "bosanski jezik ne postoji". Šta Vi kažete?

Valentin Inzko: To nije tačno. Mirovni sporazum priznaje bosanski kao jezik, a jurisprudencija Ustavnog suda je također jasna po ovom pitanju. Takve izjave i potezi su uzaludni i

štetni. Za političare bi bilo bolje da se usmjere na osiguranje prava umjesto što ih ugrožavaju.

Čemu ovakav isključiv stav? Zašto je naziv jezika uopće predmet rasprave? Ako ostavimo po strani jasnu pravnu situaciju, zašto bi neko bio protiv imena jezika? Na primjer, moja supruga je Argentinka, ali se jezik argentinskog naroda zove španski. Jezik brazilskog naroda se zove portugalski, u Americi se govori engleski, a jezik austrijskog naroda zove se njemački. Jezik Bošnjaka u Bosni i Hercegovini zove se bosanski. To je vrlo jednostavno. Zašto se bespotrebno stvaraju problemi kada imamo više nego dovoljno drugih problema koje treba rješavati, počevši od otvaranja novih radnih mjesta?

Oslobođenje: Kada će biti potpisana Agenda Evropske unije?

Valentin Inzko: To pitanje biste trebali postaviti organima vlasti u ovoj zemlji. Ja se, naravno, nadam da će biti potpisana što prije. Ne možemo si priuštiti daljnje gubljenje vremena. Svaki dan zemlju napušta sve više mladih ljudi. Svaki protraćen dan znači dan u kojem smo izgubili najpametnije i najbolje što ova zemlja ima. Potrebno je da političari pokažu da razumiju urgentnost ovog problema, i da to učine odmah!

Nema alternative za ponovno pokretanje reformskih procesa koji su, iz različitih razloga, tokom proteklih deset godina bili u zastoju. Iskreno, ne mislim da postoji alternativa. Da, predstoje nam teške reforme, ali postoji i spremnost međunarodne zajednice da pomogne Bosni i Hercegovini da provede reforme i dođe u bolju situaciju u kojoj će biti više prosperiteta, stabilnosti i vladavine prava.

Vijeće ministara i Vlada FBiH su potpisali Agendu. Nadam se da će im se pridružiti i Republika Srpska. Vidjeli smo opredijeljenost u pisanoj formi. Sada je potrebno da vidimo i rezultate. Stvari zaista ne mogu biti jednostavnije.